

ТЕОРІЯ МОВОЗНАВСТВА ТА ІСТОРІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ УЧЕНЬ

Викладач: доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри англійської філології

Тетяна Олегівна Козлова

Кафедра: англійської філології, 2й корп. ЗНУ, ауд. 324 (3^й поверх)

Email: kozlovatetyana2020@gmail.com

Телефон: (061) 289-12-59 (кафедра), (061) 289-12-09 (деканат)

Інші засоби зв'язку: *Moodle* (форум курсу, приватні повідомлення);

Skype: <https://join.skype.com/eimvkn3Xv2Lz>

Освітня програма, рівень вищої освіти		Мова і література (англійська, іспанська), магістр				
Статус дисципліни		Нормативна				
Кредити ECTS	5	Навч. рік	2020-2021 1 семестр	Рік навчання - 2	Тижні	11
Кількість годин	150	Кількість змістових модулів¹	8	Лекційні заняття – 22 год Практичні заняття – 22 год Самостійна робота – 106 год.		
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7498				
Консультації:		Особисті — щосереди, 12.55-14.15, 2й корп. ЗНУ, ауд. 324 (3 ^й поверх); дистанційні — <i>Skype:</i> https://join.skype.com/eimvkn3Xv2Lz (за домовленістю)				

ОПИС КУРСУ

Мета курсу — узагальнити результати багатовікового історичного розвитку світової науки про мову. Знання історії світової лінгвістичної думки (історіографії мовознавства) допоможе систематизувати традиційні та новітні аспекти науки про мову. Знайомство з фундаментальними проблемами, науковими напрямками, школами та концепціями дозволяє досягнути сфери використання теорії мови, розширити картину практичної діяльності лінгвіста, розкрити перспективи освоєння нових “територій” застосування знань мови і про мову. Фундаментальні знання про систему мови, її структуру, механізми розвитку та функції сприятимуть професійній конкурентоспроможності фахівців в різних сферах діяльності (викладання іноземних мов, інформаційні технології, реклама і публічна політика, автоматизована систематизація та збереження мовних баз даних, політична комунікація, соціальна сфера, психологія тощо). Знання з історії лінгвістики та теорії мови підвищують теоретичний та професійний рівень як майбутнього викладача, так і науковця.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- визначати та характеризувати основні проблеми мовознавства, лінгвістичні напрями та школи; аналізувати проблеми, які висувалися в рамках концепцій тих чи тих лінгвістичних шкіл та дослідників;
- опрацьовувати та аналізувати першоджерела, робити узагальнення і висновки;

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS). Детальна формула розрахунку – в рекомендаціях.

- використовувати інформацію у процесі висвітлення теоретичних питань, доносити її до свідомості інших студентів;
- застосовувати методологію, методи та процедури лінгвістичного аналізу в процесі оптимізації різних функцій мови;
- якісно здійснювати наукові мовознавчі дослідження, створювати методологічне підґрунтя та обирати коректні методи дослідження, презентувати результати на студентських науково-практичних конференціях.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Плани лекційних та семінарських занять, презентації, методичні рекомендації до самостійної роботи та виконання індивідуальних / групових завдань розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7498>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Поточний контроль передбачає участь у семінарах (практичних заняттях): виступи з доповідями, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, де запропоновано зробити повний лінгвістичний аналіз різнорівневих мовних одиниць; поточні тестування, що включають теоретичне та практичне питання із запропонованих для вивчення тем

Участь у семінарах передбачає, що студент:

- глибоко аналізує теоретичні питання;
- вичерпно відповідає на додаткові питання;
- аргументує теоретичні положення необхідними прикладами;
- опрацював основні та вибірково додаткові джерела з теми;
- критично аналізує викладений в опрацьованих джерелах матеріал;
- бере активну участь в обговоренні та дискусіях.

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання: термінологічний диктант (чи короткий тест/контрольна робота) за матеріалом тем змістовного модуля.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- Письмові відповіді на питання за темами змістового модуля (1-2).

Підсумкові контрольні заходи (тах 40 балів):

Теоретичний підсумковий контроль – 2 тести по 10 балів кожний за 1й і 2й півсеместри (онлайн на платформі Moodle).

Підсумкове практичне завдання (груповий проект) – тах 20 балів. Підготувати і представити усну доповідь на самостійно обрану тему, дотичну до проблем, розглянутих на лекційних та практичних заняттях. Студенти колективно (2-4 особи) представляють тему у вигляді презентації (10-15 хв.). Індивідуальне завдання готується протягом семестру. Підготовка презентацій – самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета – самостійне обґрунтоване викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання. Підготовка ІЗ передбачає добір уривків з різних джерел на певну тематику, системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкриття різних поглядів на будь-яку проблему, тему, питання та узагальнюючі висновки.

Критерії оцінювання завдання:

1) завдання виконано у повному обсязі, без стилістичних, орфографічних і граматичних помилок, уживана коректна термінологія, візуалізація (наповнення слайдів) відповідає змісту обраної теми, 20-15 балів; 2) завдання виконано частково, з лексичними, орфографічними і граматичними помилками, презентація частково ілюструє зміст теми – 14-8 балів; 3) завдання виконано з великою кількістю помилок, словниковий запас одноманітний, презентація або не відповідає змісту обраної проблематики, або взагалі відсутня – 0-7 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
Силабус навчальної дисципліни

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 1	5%
	Контрольна робота за ЗМ 1 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Змістовий модуль 2	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 2	5%
	Контрольна робота за ЗМ 2 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Змістовий модуль 3	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 4	5%
	Контрольна робота за ЗМ 3 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Змістовий модуль 4	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 5	5%
	Контрольна робота за ЗМ 4 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Змістовий модуль 5	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 6	5%
	Контрольна робота за ЗМ 5 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Змістовий модуль 6	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 7	5%
	Контрольна робота за ЗМ 6 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Змістовий модуль 7	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 8	5%
	Контрольна робота за ЗМ 7 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Змістовий модуль 8	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті	тиждень 11	5%
	Контрольна робота за ЗМ 8 : Теоретичне завдання Практичне завдання		1% 1,5%
Підсумковий контроль (max 40%)		тиждень 10-11	
Підсумкове теоретичне завдання: тести (на Moodle)		тиждень 10-11	20%
Підсумкове практичне завдання: презентація		тиждень 10 -11	20%
			100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема змістового модулю	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Мовознавство в системі гуманітарних наук.			
Тиждень 1 Лекція	Мовознавство як гуманітарна наука.	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті Контрольна робота за ЗМ 1 : Теоретичне завдання – термінологічний диктант Практичне завдання – письмова відповідь на питання	7,5
Практичне заняття	Методи дослідження мови та мовлення: Метод і методологія. Описовий і порівняльний методи.		
Змістовий модуль 2. Основні проблеми теоретичного мовознавства.			
Тиждень 2 Лекція	Основні проблеми теоретичного мовознавства.	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті Контрольна робота за ЗМ 2 : Теоретичне завдання – термінологічний диктант Практичне завдання – письмова відповідь на питання	7,5
Практичне заняття	Методи дослідження мови та мовлення: Структурний метод. Міждисциплінарні методи.		
Змістовий модуль 3. Протолінгвістика та становлення лінгвістичних традицій.			
Тиждень 3 Лекція	Лінгвістичні традиції.	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті Контрольна робота за ЗМ 3 : Теоретичне завдання – термінологічний диктант Практичне завдання – письмова відповідь на питання	7,5
Практичне заняття	Лінгвістична історіографія. Поняття лінгвістичної традиції.		
Тиждень 4 Лекція	Античні теорії мови		
Практичне заняття	Становлення та розвиток лінгвістичних традицій: Антична лінгвістична традиція.		
Змістовий модуль 4. Середньовічні учення про мову.			
Тиждень 5 Лекція	Концепції Середньовіччя та становлення мовознавства як самостійної науки.	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті Контрольна робота за ЗМ 4 : Теоретичне завдання – термінологічний диктант Практичне завдання – письмова відповідь на питання	7,5
Практичне заняття	Становлення та розвиток лінгвістичних традицій: Середньовічна лінгвістична традиція.		
Змістовий модуль 5. Мовознавство XIX-XX ст.ст.			
Тиждень 6 Лекція	Розвиток порівняльно-історичного мовознавства. Лінгвофілософські концепції мови у XIX ст. — XX ст.	Індивідуальна та групова робота на практичному занятті Контрольна робота за ЗМ 5 : Теоретичне завдання – термінологічний диктант Практичне завдання – письмова відповідь на питання	7,5
Практичне заняття	Американська школа дескриптивної лінгвістики.		
Змістовий модуль 6. Система і структура мови.			

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 7 Лекція	Витоки, напрями та школи структурно-функціонального мовознавства. Теорія Ф. де Соссюра.	<i>Індивідуальна та групова робота на практичному занятті</i> <i>Контрольна робота за ЗМ 6 :</i> <i>Теоретичне завдання – термінологічний диктант</i> <i>Практичне завдання – письмова відповідь на питання</i>	7,5
Практичне заняття	Мова як особлива знакова система. Структура і система мови.		
Змістовий модуль 7. Чинники та механізми розвитку мови.			
Тиждень 8 Лекція	Зміни та розвиток мови. Мова і суспільство. Мова і культура.	<i>Індивідуальна та групова робота на практичному занятті</i> <i>Контрольна робота за ЗМ 7 :</i> <i>Теоретичне завдання – термінологічний диктант</i> <i>Практичне завдання – письмова відповідь на питання</i>	7,5
Практичне заняття	Мова і мислення.		
Змістовий модуль 8. Прикладна та теоретична лінгвістика: проблеми взаємовпливу.			
Тиждень 9 Лекція	Завдання і методи прикладної лінгвістики.	<i>Індивідуальна та групова робота на практичному занятті</i> <i>Контрольна робота за ЗМ 8 :</i> <i>Теоретичне завдання – термінологічний диктант</i> <i>Практичне завдання – письмова відповідь на питання</i>	7,5
Практичне заняття	Прикладні аспекти лінгвістики. Оптимізація різних функцій мови.		
Тиждень 10 Лекція	Інструментарій прикладної лінгвістики в лінгвістичній теорії.		
Практичне заняття	Презентація та обговорення групових проєктів.	Підсумковий контроль.	10
		Підсумковий контроль. Тест 1.	10
Тиждень 11 Лекція	Рефлексія лінгвістичної теорії в прикладній лінгвістиці.		
Практичне заняття	Презентація та обговорення групових проєктів.	Підсумковий контроль.	10
		Підсумковий контроль. Тест 2.	10

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники:

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. 3-тє вид. Київ : ВЦ «Академія», 2010.
2. Алпатов В. М. История лингвистических учений. Учебное пособие. -4-е изд., испр. М. : «Языки русской культуры», 2005. С. 5-7.
3. Супрун Л. В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота: навч. посіб. Київ: Знання, 2012.

Довідники:

Ярцева В.Н. (Гл. ред.) Языкознание. Большой энциклопедический словарь. М.: Большая Российская энциклопедия, 1998.

Інформаційні ресурси:

- Кочерган М. П. Загальне мовознавство. <http://194.44.152.155/elib/local/sk795964.pdf>
 Алпатов В. М. История лингвистических учений. <http://genling.spbu.ru/hl/085.pdf>
 Супрун Л. В. Загальне мовознавство. <http://194.44.152.155/elib/local/sk781364.pdf>
 Античные теории языка и стиля. URL: https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/istorija_antichnaja/antichnye_teorii_jazyka_i_stilja_1936/7-1-0-2611
 Давнє арабське мовознавство. URL: https://otherreferats.allbest.ru/languages/00088318_0.html

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс зорієнтовано на систематизацію та узагальнення знань, здобутих на попередніх мовознавчих курсах. Очікується, що викладач і студенти в аудиторії взаємодіють. Будь ласка, беріть участь у обговоренні, навіть якщо соромитеся чи не впевнені у своїх знаннях!

Завдання мають бути виконані перед заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Накопичення відпрацювань неприпустиме! За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту, Skype повідомлення та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (посилання на сторінку сайту ЗНУ)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>